

Barth Márta:

BARTH FERENC életrajza

Édesapám 1903. jún. 26-án született Kolozsvárt. Gimnáziumi tanulmányait Egerben, a Ciszterci Gimnáziumban végezte, itt is tett sikeres érettségi vizsgát. Középiskolás éve alatt megérlelődött benne az a döntés, hogy érettségi után belép a ciszterci rendbe. Novíciús éveit a Zirci Ciszterci Monostorban kezdte, majd további két, szemináriumban eltöltött év után nagy fájdalommal fogadta előljárója döntését, hogy állandó betegeskedése miatt a perjel eltanácsolta a szerzetesi élettől. Akkor még nem sejtette, hogy a Zirci Monostorban és a szemináriumban töltött évek alatt tanultakat milyen formában fogja életében hasznosítani.

Hogy jó rajzkészségét továbbfejlessze, a rendből történt távozása után különböző iparos szervezetek (faipari, bútorraajzoló) tanfolyamain képezte magát. Hagyatékában ebből a korból származó asztalos segédlevelet is találtunk. Festészetét egy müncheni szabadiskola – ma úgy mondanánk levelező – növendékeként tökéletesítette. Ilyen irányú tehetségét hamarosan mások is felismerték: mint lakberendező iparművész kezdte pályáját, huzamosabb ideig a neves Thék bútorgyárban bútortervezőként dolgozott.

Szabad idejében szép bariton hangjával, jó hallásával és liturgikus képzettségével Bárdos Lajos Cecília kórusát szolgálta, gyakran szólót is énekelt. Itt ismerkedett meg édesanyánkkal, aki a Zeneakadémián énektanári szakra járt, ahol Bárdos is tanította.

Az egyházművészettel a Csanádi (ma Szeged-Csanádi) egyházmegyében édesanyánkkal kötött házassága révén kezdett foglalkozni, – úgy gondolom – Kiszombor plébánosa (Kleitsch Mátyás) inspirációjára, aki anyánk nagybátyja és keresztaapja volt. Mezőhegyesen kapta első templomi megbízatását, majd Kiszombor következett. Az egyházmegyében hamarosan nagy ismertségre tett szert, és egyik megrendelést a másik után kapta. Az egyházmegye területén – gyermekkori emlékeink szerint (öcsém kisfiúként több munkánál volt „kisinin”, a dokumentálatlan helységnevekre ő emlékezik...) – a következő templomokban kapott különböző megbízásokat: Apátfalva, Battonya, Deszk, Elek, Kevermes, Kétegyháza, Kiszombor, Kübekháza, Magyarcsanak, Mezőhegyes, Mezőtúr, Mezőkovácsháza, Röske, Szeged, Szőreg, Vésztő.

A battonyai templom felújítása után a berendezést ő tervezte Klivényi Lajos prépost úrtól kapott megbízás alapján. A háromrészes oltárkép Molnár C. Pál alkotása, aki a falu szülötte, és az oltárképet ajándékba készítette.

Kétségkívül legmegtisztelőbb feladata Szegeden a Fogadalmi templom Segítő Mária kápolnájának teljes belső díszítése. Itt már saját kezűleg készített el többféle faldíszítést: fali mozaikot, színes vakolat-intarziát, freskót, valamint megtervezte az ablakmozaikot is.

Később kisebb-nagyobb megbízásokat kapott az ország különböző pontjain. Legihletettebb tervei a színes ólomüveg ablakok. (A kivitelezési tervek alapján Palka József mester készítette el magukat az ablakokat.) De tervezett oltárokat, különböző templomi berendezési tárgyakat, a szertartásokhoz szükséges eszközöket is. A kovácsoltvas igen kedvelt anyaga volt: gyertyatartók, falikarok, áldoztató-, és adoráló rácsok készültek édesapám tervei alapján, melyeket általában fehér meszelt fal háttér elé képzelt. (Ezen terveit legtöbbször Kittlinger Kálmán ötvös mester kivitelezte.) Nagy mestere volt a különböző „faltechnikáknak” is: igen szerette a mozaikot, készített freskót, sgraffitót, színes vakolat intarziát – ezeket az alkotásokat saját kezűleg kivitelezte. A XX. sz. első felében az alkotóművészek a népművészet felé fordultak, amit nála zenei kapcsolatai, azon belül Bartók és Kodály népzenei munkássága is erősített. A népművészeti hatásokat leginkább kazettás mennyezetei és egyéb díszítés-motívumai mutatják.

Az ország több vidékén készültek még jelentős alkotásai. A teljesség igénye nélkül: Pét (ma: Pétfürdő), Ráckeve, Jászberény, Budapest Angolkisasszonyok temploma, Dunabogdány, Jakabszállás, Jobbágyi, Ószentiván, Hajmáskér, Kassa. Hogy alkotásaiból a történelem viharai mit hagytak meg, nem tudható. Budapest-Kőbányán legnagyobb munkáját pályázaton nyerte el: a Szent László templom főoltár feletti két ablak (Szt. Cecília és Dávid király) terve az ő nevéhez fűződik.

Édesanyám 1952-ben, súlyos, hosszú betegségben halt meg. Édesapám alkotó munkásságát a 60-as évek elején elhatalmasodó szemideg sorvadás szakította félbe. Édesapám megöregült

másodszor is, második felesége segítségével készült az Országos Katolikus Gyűjteményi Központ honlapján közzétett „Tárgyi liturgia” c. kézírata 1968-ban. A szöveget édesapám „fejből” diktálta, második felesége gépelte le írógéppapírra, indigóval, több példányban.

Édesapám a szemideg sorvadásban teljesen megvakulva 1984. júliusában rövid szenvedés után fejezte be életét.

Mellékletként néhány fényképet adunk közre Barth Ferenc munkáiból.

A képek Barth Ferenc saját felvételei, az 1930-as évek végén – 40-es évek elején készültek.

Monstranciák:

Kelyhek és cibórium:

Kiszombor rk. templom (1935-):

Tabernákulum

Templombelső

Adoráló rácok: Jó Pásztor

Madonna a gyermekkel